

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Körblera a soudců Mgr. Zdeňka Lehovce a JUDr. Ireny Noskové v právní věci

žalobkyně: **MAXIMA pojišťovna, a. s.**, IČO 61328464
sídlem Italská 1583/24, 120 00 Praha 2
zastoupená advokátem Mgr. Robertem Klenkou
sídlem Rohanské nábřeží 671/15, 186 00 Praha 8

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo financí**, IČO 00006947
sídlem Letenská 525/15, 118 10 Praha 1

o zaplacení částky 224 747 000 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. října 2025, č. j. 27 C 171/2024-177,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku I. o věci samé ohledně částky 168 494 000 Kč s příslušenstvím **mění** tak, že se žaloba co do částky 168 494 000 Kč spolu s úrokem z prodlení z částky 162 724 000 Kč ve výši 14,75 % ročně od 19. 4. 2024 do zaplacení a z částky 5 770 000 Kč ve výši 12,75 % ročně od 16. 7. 2024 do zaplacení **zamítá**; ve zbývajícím rozsahu co do částky 56 253 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně od 16. 7. 2024 do zaplacení **se** rozsudek v tomto výroku, jakož i ve výroku II. o nákladech řízení **zrušuje** a v tomto rozsahu **se** věc **vrací** soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. M.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 224 747 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 14,75 % ročně z částky 162 724 000 Kč ode dne 19. 4. 2024 do zaplacení a s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně z částky 62 023 000 Kč ode dne 16. 7. 2024 do zaplacení (výrok I.) a dále žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení částku 1 305 606 Kč (výrok II.).
2. Žalovaná částka představovala náhradu škody ve formě ušlého zisku i skutečné škody, která dle žalobních tvrzení měla žalobkyni vzniknout přijetím zákona č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „novela č. 274/2021 Sb.“), v důsledku čehož dle žalobkyně došlo k nepřípustnému narušení hospodářské soutěže, k vytvoření monopolu státu na trhu pojištění a k porušení předpisů Evropské unie. Žaloba vycházela z tvrzení, že důsledku přijetí novely č. 274/2021 Sb. došlo k zavedení monopolu jediné Pojišťovny VZP, a. s. na trhu cestovního zdravotního pojištění cizinců, čímž byla žalobkyně z českého trhu cestovního zdravotního pojištění zcela vyloučena a musela své lukrativní podnikání v tomto segmentu ukončit. Novela č. 274/2021 Sb. byla účinná od 2. 8. 2021 do 20. 9. 2023, kdy byl stav opět napraven s účinností zákona č. 278/2023 Sb., kterým se měnil zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla (dále jen „ozdravná novela“). V důsledku novely č. 274/2021 Sb. žalobkyni měla vzniknout újma v podobě ušlého zisku, která za dobu účinnosti novely až do jejího zrušení, tj. za období od 2. 8. 2021 do 19. 9. 2023, měla dosáhnout částky 56 253 000 Kč. Další újma v podobě skutečné škody pak měla odpovídat výši trvalé ztráty hodnoty jejího podnikání, která v důsledku novely č. 274/2021 Sb. a s ní spojené ztráty tržního podílu vznikla a bude do budoucna vznikat i po jejím zrušení, a to konkrétně ve výši 168 494 000 Kč.
3. Soud prvního stupně již ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 4. 2. 2025, č. j. 27 C 171/2024-56, kterým žalobě v plném rozsahu vyhověl. Dospěl k závěru, že přijetím novely č. 274/2021 Sb. žalovaná porušila unijní předpisy, když v rozporu s čl. 106an Smlouvy o EU (SFEU) zřetelně a bez veřejného zájmu zvýhodnila (podpořila) Pojišťovnu VZP, a. s. a narušila unijní hospodářskou soutěž na trhu pojištění ve vztahu ke komerčním pojišťovnám. V rozporu s čl. 14an, 144 a 188 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2009/138/ES ze dne 25. 11. 2009, o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II), zavedla monopol na segment cestovního zdravotního pojištění cizinců v případě žádostí o vízum nad 90 dní, a to původně na neodůvodněné období celých 5 let, čímž fakticky odejmula žalobkyni povolení k poskytování činnosti v daném segmentu a zcela jí znemožnila povolení směrnici předpokládaným postupem znovu nabýt. Soud prvního stupně dovodil, že žalovaná způsobila žalobkyni přijetím novely č. 274/2021 Sb. újmu spočívající v ušlém zisku, když ji v rozporu s právem EU zabránila vykonávat podnikatelskou činnost v dotčené oblasti pojišťovnictví, v němž žalobkyně dlouhodobě vykazovala zisk, když jednostranně centralizovala příliv klientů pouze do Pojišťovny VZP, a. s.; žalovaná tudíž zneužila zákonodárné činnosti k nabytí monopolního postavení Pojišťovny VZP, a. s., pročež za škodu způsobenou žalobkyni touto zákonodárnou činností Parlamentu ČR odpovídá. Pokud šlo o výši způsobené škody, vyšel soud prvního stupně z posudku znalecké kanceláře RSM CZ a. s. ze dne 18. 7. 2024, podle kterého výše ušlého zisku za dobu více než dvouleté účinnosti novely č. 274/2021 Sb., tj. od 2. 8. 2021 do 19. 9. 2023, činila 56 253 000 Kč. Dále měla žalobkyně utrpět újmu na hodnotě závodu, kterou znalecký posudek stanovil jako rozdíl mezi předpokládanou hodnotou závodu do budoucna podle skutečného stavu, tj. po ztrátě tržního podílu v důsledku novely, a hypotetickou hodnotou závodu za předpokladu, že by novela nevstoupila v účinnost. Dovodil, že k navrácení velikosti tržního podílu žalobkyně do stavu před novelou, s ohledem na trvalou deformaci trhu danou dvouletým monopolem Pojišťovny VZP, a. s., nikdy nedojde. V hypotetické variantě bez novely znalecký posudek vycházel z toho, že by závod žalobkyně stabilně rostl a žalobkyně by si zachovala obdobnou ziskovost z cestovního

pojištění, které dosahovala před novelou č. 274/2021 Sb. Na tomto základě znalecký posudek stanovil hodnotu závodu žalobkyně bez novely v částce 462 266 000 Kč, zatímco po novele v částce 293 773 000 Kč, rozdíl mezi uvedenými částkami, tj. 168 494 000 Kč, měl představovat skutečnou škodu na závodu, kterou žalobkyně v důsledku novely utrpěla. Celková újma žalobkyně tak dle soudu prvního stupně činila 224 747 000 Kč.

4. Na základě žalovanou podaného odvolání Městský soud v Praze jako soud odvolací svým usnesením ze dne 30. 4. 2025, č. j. 70 Co 136/2025-120, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.
5. Odvolací soud dospěl k závěru, že přijetím novely č. 274/2021 Sb. došlo k porušení práva EU a na základě judikturních závěrů Nejvyššího soudu (zejm. rozsudku ze dne 27. 3. 2024, sp. zn. 30 Cdo 3909/2023) dovodil, že předpoklady odpovědnosti státu za škodu vzniklou přijetím novely č. 274/2021 Sb. jsou dány, přičemž právní normou, kterou je třeba v případě škody či nemajetkové újmy vzniklé nesprávnou transpozicí unijních směrnic přiměřeně aplikovat pro stanovení rozsahu a formy přiznávané náhrady je zákon č. 82/1998 Sb. jakožto obsahově nejbližší právní úprava. První podmínka odpovědnosti státu za škodu (porušení práva EU) tak byla v daném případě splněna.
6. Dále odvolací soud shledal, že ohledně nároku na náhradu ušlého zisku (nikoli ovšem tvrzené skutečné škody) byly splněny i druhá a třetí podmínka odpovědnosti státu, tj. vznik škody v podobě ušlého zisku a existence příčinné souvislosti mezi přijetím novely č. 274/2021 Sb. a vznikem škody. Žalobkyně prokázala (viz výroční zpráva za rok 2020, tedy poslední celý rok, který nebyl zasažen účinností novely č. 274/2021 Sb., a další výroční zprávy), že v dotčeném segmentu pojištění cizinců měla v době před schválením novely č. 274/2021 Sb. portfolio klientů a jejich úbytek zaznamenala (logicky) po jejím schválení. Znemožněním podnikání v daném segmentu pojištění tak žalobkyni vznikla škoda v podobě ušlého zisku. Základ nároku na náhradu škody na zisku ušlém za dobu účinnosti novely č. 274/2021 Sb. tak odvolací soud shledal prokázaným. Nepřisvědčil však výši škody na ušlém zisku, která byla vypočtena ve znaleckém posudku. Soudu prvního stupně především vytkl, že se spokojil jen s posudkem předloženým žalobkyní, aniž by zpracovatele posudku vyslechl a dal žalované možnost k uplatnění námitek. Odvolací soud zdůraznil, že pokud žalobkyně požadovala za dobu účinnosti novely č. 274/2021 Sb. vyšší zisk, než kolik činil doložený zisk za období předchozí, bylo potřeba postavit najisto, že by k takovému navýšení zisku došlo; nestačí pouze hypotetická úvaha, že by se tak mohlo stát. Za podstatné odvolací soud považoval též náležité objasnění znaleckým posudkem presumované skutečnosti nadále se zvyšujícího počtu cizinců, kteří by u žalobkyně měli být pojištěni.
7. Ohledně nároku na náhradu škody, která měla vzniknout snížením hodnoty části závodu, odvolací soud nepřisvědčil úvaze žalobkyně, že ztratila svůj podíl na trhu a již se jí nikdy nepodaří jej obnovit, ani tomu, že by nemožnost vrátit se na stejný podíl na trhu byla výlučně v příčinné souvislosti s novelou č. 274/2021 Sb., neboť po přijetí ozdravné novely vstoupily na trh zdravotního pojištění cizinců další dvě pojišťovny, což také může mít vliv na tržní podíl žalobkyně. Odvolací soud rovněž poukázal na to, že výše skutečné škody tak, jak ji vyčíslil předložený posudek, vychází především z domněnek a předpokladů, které se z posudku nejvíce jeví být dostatečně podloženy a zůstávají pouze v rovině spekulativních předpokladů o budoucím vývoji situace na trhu. Především ale odvolací soud zdůraznil, že není jasné, k jakému okamžiku by tato škoda měla vzniknout, do doby realizace prodeje totiž nelze učinit závěr, že škoda vznikla, teprve při prodeji části závodu by bylo možno zkoumat, zda byl prodej uskutečněn za cenu nižší, než by mohla být, pokud by do podnikání žalobkyně nebylo zasaženo novelou č. 274/2021 Sb.
8. Odvolací soud uložil soudu prvního stupně, aby žalobkyni, pokud bude nadále tvrdit, že ušlý zisk za dobu účinnosti novely č. 274/2021 Sb. by byl vyšší než v době před její účinností, podle § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. vyzval k doplnění tvrzení a označení důkazů ohledně toho, že by v rozhodném období uzavřela pojištění s vyšším počtem cizinců. V závislosti na splnění uvedených procesních

povinností měl soud prvního stupně v řízení pokračovat, přičemž odvolací soud mimo jiné výslovně upozornil soud prvního stupně také na skutečnost, že je otázkou, zda ke stanovení výše ušlého zisku bude postačovat toliko žalovanou předložený posudek.

9. Soud prvního stupně v dalším řízení při jednání dne 21. 10. 2025 vyslechl zástupce znalecké kanceláře RSM CZ a. s. Ing. Rudolfa Hájka a Ing. Janu Janečkovou, kteří zpracovali znalecký posudek. Znalci ohledně ušlého zisku vycházeli z toho, že v období účinnosti novela č. 274/2021 Sb. došlo k nárůstu celého trhu se zdravotním pojištěním. Zatímco v roce 2020 činilo celkové předepsané zdravotní pojistné v České republice částku 1 026 000 000 Kč, v roce 2022 šlo již o částku 1 866 000 000 Kč. Dále znalci vzali v potaz i změny cenové hladiny v ČR. V roce 2022 byla inflace v ČR 15,1 % a inflace očekávaná pro rok 2023 činila 10,9 %, tudíž za žalované dva roky uvažovali s nadinflačním růstem předepsaného hrubého pojistného týkající se cizinců o 7 % ročně. K nerealizovanému zisku a do celkové výše ušlého zisku znalci započítali též úrok, jenž žalobkyně nemohla realizovat v důsledku generování tehdejších nižších zisků. Újmu ve formě ušlého zisku za dobu účinnosti novely č. 274/2021 Sb. znalci vyčíslili na 56 253 000 Kč. Pokud šlo o skutečnou škodu, znalci vycházeli z toho, že vlivem novely č. 274/2021 Sb. a monopolizaci trhu pojišťovny poskytující pojištění cizinců (vyjma Pojišťovny VZP, a. s.) pozbyly možnosti využívat vybudovaných vztahů s externími zprostředkovateli a klienty a po znovutevření trhu tyto vztahy musely opětovně budovat. Výjimkou byla Pojišťovna VZP, a. s., jež si za dobu dvou let, kdy měla monopolní postavení, vybudovala vazby směrem ke klientům a zprostředkovatelům a lze racionálně očekávat, že část klientů či zprostředkovatelů u ní zůstane i nadále, tj. její podíl zůstane stále nad historickou úroveň 35 %. Zároveň na daný trh nově přichází pojišťovny měly v důsledku období monopolizace vstup snazší oproti stavu, kdy by chtěly vstoupit na fungující trh, obsazený vícero subjekty s vybudovanými vztahy. Znalci tak předpokládali, že nelze očekávat, že žalobkyně obnoví svůj tržní podíl v plné výši, jakého dosahovala před přijetím novely č. 274/2021 Sb. Snížení hodnoty části závodu „cizinci“ bylo znalci vyčísleno jako rozdíl mezi hodnotou části závodu „cizinci“ k 19. 9. 2023, vypočítané ve variantě uvažující s novelou č. 274/2021 Sb., a hodnotou části závodu „cizinci“ k 19. 9. 2023 vypočítanou ve variantě bez novely č. 274/2021 Sb. Skutečnou škodu vzniklou snížením hodnoty části závodu znalci vyčíslili k datu ocenění, tj. k 19. 9. 2023, částkou 168 494 000 Kč.
10. Soud prvního stupně shledal splněnými všechny podmínky odpovědnosti státu za škodu, ohledně výše škody vyšel ze závěrů znalců a napadeným rozsudkem žalobě znovu v plném rozsahu vyhověl.
11. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala žalovaná včasné odvolání. V něm v první řadě namítla, že soud prvního stupně nerespektoval závazný právní názor odvolacího soudu vyslovený v předchozím zrušujícím rozhodnutí. Podle žalované měl soud prvního stupně odstranit nedostatky vytknuté odvolacím soudem, zejména doplnit dokazování a řádně se vypořádat s námitkami proti znaleckému posudku. Namísto toho však provedl dokazování pouze formálně, zejména výsledkem znalce, který však na svých původních závěrech setrval a nepřinesl žádné nové relevantní poznatky. Soud prvního stupně následně tyto závěry bez kritického zhodnocení převzal a bezprostředně po výsledku znalce rozhodl ve věci, což žalovaná považuje za procesní vadu mající vliv na správnost rozhodnutí. Zásadní námitky žalovaná vznesla proti znaleckému posudku, na němž soud prvního stupně založil svá skutková zjištění. Žalovaná označila posudek za metodicky vadný, neúplný a nereplikovatelný s tím, že neobsahuje dostatek vstupních dat a pracuje s diskutabilními předpoklady, výhrady měla k použití modelů založených na dlouhodobých hypotézách (např. trvalý pokles výnosů či perpetuální výpočty), které podle ní vedou k nerealistickým výsledkům a k nadhodnocení škody. Další námitky žalované se týkaly existence a výpočtu skutečné škody, kterou žalobkyně vyčíslila jako snížení hodnoty části závodu „cizinci“. Podle žalované skutečná škoda představuje reálné zmenšení majetku, avšak v dané věci je škoda pouze hypotetická, založená na předpokladech budoucího vývoje. Žalovaná zdůraznila, že znaleckým posudkem vyčíslená škoda vychází ze spekulativních úvah o tom, že žalobkyně trvale ztratila tržní podíl a již jej nebude schopna obnovit. Takový závěr však není podle žalované podložen důkazy a neodpovídá realitě

fungování trhu, který je dynamický a ovlivňovaný konkurencí. Současně žalovaná upozornila na otázku okamžiku vzniku této tvrzené škody. Podle jejího názoru nelze škodu spočívající ve snížení hodnoty závodu určit dříve než při jeho skutečné realizaci (např. prodeji). Do té doby jde pouze o hypotetickou hodnotu, která se může v čase měnit, a nelze ji považovat za reálné majetkové zmenšení. Zásadní námitky žalovaná vznesla i proti výpočtu ušlého zisku. V této souvislosti poukázala na to, že ušlý zisk musí být prokázán s vysokou mírou pravděpodobnosti a nelze jej opírat pouze o hypotetické úvahy. Podle jejího názoru žalobkyně neprokázala, že by v období účinnosti novely č. 274/2021 Sb. skutečně dosáhla vyšších zisků, než jaké měla před přijetím této novely. Upozornila, že odvolací soud výslovně požadoval, aby bylo prokázáno, že by žalobkyně uzavřela větší počet pojistných smluv, tento požadavek však nebyl splněn. Žalovaná kritizovala spojování růstu počtu klientů s příchodem ukrajinských uprchlíků a poukázala na to, že tito byli kryti veřejným zdravotním pojištěním a nemohli tvořit klientelu žalobkyně. Soud prvního stupně také dle jejího názoru nepřihlédl k dalším faktorům ovlivňujícím trh, zejména ke vstupu nových konkurentů, což narušuje tvrzenou příčinnou souvislost mezi novelou a vznikem škody. Žalovaná uzavřela, že nebyly splněny požadované předpoklady vzniku odpovědnosti státu za škodu, pokud jde o existenci škody, její výši a příčinnou souvislost s legislativní změnou. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobu zamítl.

12. Žalobkyně ve svém vyjádření k odvolání nejprve zopakovala, že přijetím novely zákona č. 274/2021 Sb. o pobytu cizinců byl zaveden faktický monopol jediné pojišťovny, v důsledku čehož byla vyloučena z relevantního trhu po dobu více než dvou let. Tento stav byl následně odstraněn, avšak škoda již vznikla. Odpovědnost státu za porušení práva EU byla již v řízení postavena najisto a není předmětem sporu, sporná je pouze výše škody. K námitce, že soud prvního stupně nerespektoval pokyny odvolacího soudu, žalobkyně uvedla, že soud prvního stupně provedl to, co mu bylo uloženo, zejména výslech znalce a doplnění dokazování. Navíc byl předložen i dodatek ke znaleckému posudku, který reagoval na námitky žalované. Ve vztahu k ušlému zisku žalobkyně zdůraznila, že soud prvního stupně správně vycházel ze znaleckého posudku, který byl podpořen výsledkem znalce i jeho dodatkem. Odmítla tvrzení, že by závěry znalce byly nedostatečně podloženy, znalec vycházel z historických dat, trendů trhu a makroekonomických souvislostí a své závěry podrobně odůvodnil. K argumentu žalované o nedostatečném prokázání ušlého zisku žalobkyně uvedla, že ušlý zisk je svou povahou vždy založen na hypotetickém vývoji, a proto nelze požadovat absolutní jistotu. Podle judikatury postačí prokázat, že by při pravidelném běhu věcí bylo možné důvodně očekávat vznik zisku, přičemž v případech odpovědnosti státu je tento standard posuzován mírněji (k tomu odkázala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. 30 Cdo 2979/2020, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2022, sp. zn. 30 Cdo 2692/2021, a nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. II. ÚS 1430/13). Žalobkyně rovněž odmítla výhrady žalované k metodice výpočtu ušlého zisku; námitku týkající se ukrajinských uprchlíků považuje nedůvodnou, neboť znalec vysvětlil, že s touto skupinou klientů při výpočtu nepočítal. Pokud šlo o skutečnou škodu spočívající ve snížení hodnoty závodu, žalobkyně zdůraznila, že jde o běžně uznávaný typ újmy, jak vyplývá z judikatury. Tato újma může vzniknout snížením hodnoty majetku v důsledku ztráty zákaznické základny nebo tržního postavení (k tomu odkázala na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3401/2011, a ze dne 12. 4. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1548/2020). Odmítla názor žalované, že předmětná újma vzniká až při prodeji závodu. Podle žalobkyně z citované judikatury vyplývá, že škoda spočívající ve snížení hodnoty věci vzniká již samotnou škodní událostí, nezávisle na tom, zda a kdy dojde k jejímu zpeněžení. Ve vztahu k příčinné souvislosti žalobkyně uvedla, že monopolní postavení jediné pojišťovny vedlo k jejímu vyloučení z trhu, a tedy i ke ztrátě klientů a tržního podílu, tento důsledek je podle ní přímý a argumenty o vlivu konkurence či jiných faktorů považuje za účelové a nedoložené. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil.

13. Žalovaná podala repliku k vyjádření žalobkyně, v níž zopakovala, že soud prvního stupně nerespektoval závazný názor odvolacího soudu a setrvala na svých námitkách. K ušlému zisku poukázala na to, že znalec uvažoval nárůst zisku ve výši 7 % nad inflaci, aniž však bylo patrné, jak k takovému výsledku došel, navíc toto hypotetické tvrzení nijak nepodložil. Znalec také žádným způsobem neosvětlil, jak dospěl k závěru o nárůstu počtu pojištěných cizinců. Připomenula, že pokud ve sledovaném období došlo k nárůstu počtu cizinců v ČR, tak bylo spojeno s příchodem uprchlíků z Ukrajiny, což však v dané souvislosti nelze zohledňovat. Žalovaná setrvala i na tom, že škoda spočívající ve snížení hodnoty části závody, kterou má nadále za toliko hypotetickou, by mohla být vyčíslena až v k okamžiku realizace prodeje předmětné části závodu, kdy by bylo možno zkoumat, zda byl prodej uskutečněn za cenu nižší, než by mohla být, pokud by do podnikání nebylo zasaženo novelou. Upozornila, že sám znalec uváděl, že se jedná o hypotetické výpočty (odkázala na bod 13. napadeného rozsudku). Odkazy na judikaturu, které zmiňovala žalobkyně, žalovaná považuje za nepřipadné, neboť rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3401/2011, posuzoval případ, kdy byl v důsledku povodně závod zcela zničen, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1548/2020, se netýkal závodu, ale poškození bytové jednotky v důsledku havárie vody.
14. V reakci na repliku žalované k námitce, že k nárůstu pojištěných cizinců ve sledovaném období došlo v důsledku přílivu ukrajinských uprchlíků, žalobkyně zdůraznila, že znalec při výslechu uvedl, že si byl vědom, že ukrajinští uprchlíci jsou zařazeni do veřejného pojištění, a tyto při uvedeném výpočtu nezohledňoval. K námitce, že znalec v souvislosti se snížením tržního podílu žalobkyně na trhu nezohlednil vstup nových pojišťoven, uvedla, že ze znaleckého posudku i z výslechu znalce vyplynulo, že vstup nových subjektů na trh byl právě důsledkem přijetí a následného zrušení novely č. 274/2021 Sb.
15. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a poté dospěl k závěru, že jsou dány důvody pro jeho zrušení ohledně nároku na náhradu újmy ve formě ušlého zisku a k jeho změně ohledně nároku na náhradu újmy ve formě ztráty hodnoty závodu (skutečné škody).
16. Odvolací soud se již ve svém předchozím zrušujícím rozhodnutí podrobně vyjádřil k odpovědnosti státu za škodu vzniklou přijetím novely č. 274/2021 Sb., která byla rozporná s právem EU, a za níž odpovídá stát dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, v podrobnostech proto nyní odkazuje na odst. 14. až 20. odůvodnění usnesení ze dne 30. 4. 2025, č. j. 70 Co 136/2025-120. Vycházejí ze závěru, že stát za škodu způsobenou porušením unijního práva odpovídá dle zákona č. 82/1998 Sb., uložil odvolací soud soudu prvního stupně, aby se řádně zabýval otázkou vzniku a výše žalované náhrady újmy.
17. Ušlý zisk za dobu účinnosti novely č. 274/2021 Sb. žalobkyně požadovala ve výši 56 253 000 Kč. Jde o zisk vyšší, než činil její zisk v době před účinností novely, přičemž tvrdila (resp. bylo to uvedeno v předloženém znaleckém posudku), že se zvýšil počet cizinců, kteří by byli jejími klienty. Otázka počtu cizinců není otázkou odbornou, na níž by měl odpovídat znalec. Důkazní břemeno k prokázání toho, že by se v rozhodném období zvýšil počet cizinců, kteří by byli povinni při pobytu nad 90 dní uzavřít zdravotní pojištění, nese žalobkyně. Odvolací soud proto uložil soudu prvního stupně, aby žalobkyni vyzval k doplnění tvrzení a označení důkazů dle § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. ohledně toho, že by v rozhodném období uzavřela pojištění s vyšším počtem cizinců. Soud prvního stupně však uvedeným způsobem nepostupoval, žalobkyni nevyzval a vycházel ze závěrů znaleckého posudku. Ve znaleckém posudku se výslovně hovoří o nárůstu počtu cizinců z Ukrajiny po vypuknutí válečného konfliktu s tím, že na 150 dnů jsou zařazeni do systému veřejného zdravotního pojištění, ale „po uplynutí této lhůty si musejí cizinci sjednat vlastní zdravotní pojištění“ (viz str. 26 znaleckého posudku). O jiné významné skupině cizinců znalecký posudek nehovoří, z tabulky vývoje počtu cizinců není patrné, zda jsou v počtech zahrnutí uprchlíci z Ukrajiny či nikoli. Při svém výslechu zpracovatelé posudku uváděli, že s počty uprchlíků

z Ukrajiny nepracovali, konkrétní data však neprezentovali. Také žalobkyně, která uváděla, že ukrajinští uprchlíci jsou zařazeni do veřejného pojištění a při výpočtu nebyli zohledněni, neuvedla žádná data, z nichž by bylo patrné, jaký byl vývoj počtu cizinců bez ukrajinských uprchlíků. Odvolací soud přitom nepovažuje za samozřejmé, že počet cizinců, jež by museli mít uzavřeno komerční zdravotní pojištění, v době účinnosti novely č. 274/2021 Sb., tj. od 2. 8. 2021 do 20. 9. 2023, v ČR rostl. Závěr roku 2021 byl poznamenán restrikcemi v souvislosti s pandemií Covid-19, ke zrušení všech proticovidových opatření došlo až na jaře 2022. V únoru 2022 naopak vypukla válka na Ukrajině, která byla spojena s přílivem uprchlíků z Ukrajiny, kteří ale mezi potenciální klienty žalobkyně nelze zahrnout, jak sama žalobkyně potvrdila; jejich účast na zdravotním pojištění byla řešena v rámci souboru zákonů „Lex Ukrajina“, zejm. zákonem č. 65/2022 Sb. Naopak v důsledku války došlo k omezení přílivu cizinců z Ruska. Žalobkyně tedy dosud neunesla důkazní břemeno k prokázání tvrzení o růstu počtu cizinců, kteří by mohli být jejími potenciálními klienty (tj. osoby s pobytem nad 90 dní, které si musí sjednat komerční zdravotní pojištění). Znalecký posudek pak kromě neprokázaného předpokladu o růstu počtu cizinců obsahuje i další závěry, o nichž není jasné, jak k nim zpracovatelé dospěli a z čeho vycházeli. Posudek hovoří o tom, že by s ohledem na zvýšenou inflaci (15,1 % v roce 2022 a 10,9 % v roce 2023) došlo k růstu limitu pojistného plnění, a o tom, že by bylo lze očekávat, že hrubé pojistné předepsané pojišťovnami v letech 2022 a 2023 by se zvyšovalo o 20 % (viz str. 39 posudku). Při výlechu zpracovatelé posudku hovořili o tom, že uvažovali s růstem o 7 % nad inflaci (viz čl. 207 spisu). Znalci přitom přesvědčivě nevysvětlili, o čem se opírá jejich úvaha tohoto tempa růstu zisku, který měl nejen kopírovat vysokou inflaci, ale ještě ji i poměrně značně převyšovat. Soud prvního stupně se také nezabýval tím, že do nároku na náhradu ušlého zisku byl ve znaleckém posudku zahrnut i úrok, který žalobkyně nemohla realizovat v důsledku nižších zisků, kdy údajně nebýt toho, mohla zisk „konzervativně zhodnocovat na finančním trhu“; blíže viz str. 42 a 43 a tabulka tam uvedená, která je však značně nepřehledná. I u tohoto nároku přitom platí, že o něm lze uvažovat tehdy, pokud by bylo prokázáno, že při pravidelném běhu věcí by bylo tohoto úrokového výnosu dosaženo. Žalobkyně však ani netvrdila, že by tímto způsobem se svým ziskem nakládala. Z ušlého zisku krom toho žalobkyně žádá i zákonný úrok z prodlení, čímž jej úročí dvakrát.

18. Odvolací soud tak uzavřel, že ani po provedeném výlechu zpracovatelů znaleckého posudku nelze ze znaleckého posudku vycházet při určení výše ušlého zisku, když ani tímto způsobem nebyly vyjasněny předchozí pochybnosti o zásadních parametrech výpočtu ušlého zisku. Nadále není jasné, o jaká data se opírala úvaha o rostoucím počtu cizinců, jakož i další závěry rychlém nárůstu zisku v souvislosti s inflací, ani z jakého důvodu bylo uvažováno o úrocích z ušlého zisku.
19. Druhým nárokem, který žalobkyně uplatnila, byl nárok na náhradu skutečné škody, který měl žalobkyni vzniknout v důsledku novely č. 274/2021 Sb. a s ní spojené ztráty tržního podílu v podobě trvalé ztráty hodnoty jejího podnikání (části závodu „cizinci“) ve výši 168 494 000 Kč. Žalobní konstrukce vycházela z toho, že žalobkyně v důsledku novely č. 274/2021 Sb. ztratila svůj podíl na trhu a již se jí nikdy nepodaří jej obnovit. Ve znaleckém posudku byla tato škoda stanovena k 19. 9. 2023 tak, že byla určena hodnota části závodu „cizinci“ kalkulující stav zasažený novelou č. 274/2021 Sb. a hodnota části závodu „cizinci“ vycházející z předpokladu, že by novela č. 274/2021 Sb. vůbec neexistovala, zjištěný rozdíl pak byl označen za škodu.
20. Jak již odvolací soud uvedl v předchozím zrušujícím usnesení, úvaze o tom, že žalobkyně již nikdy neobnoví svůj podíl na trhu na hodnoty před účinností novely č. 274/2021 Sb. nelze přisvědčit, a stejně tak tuto tvrzenou nemožnost vrátit se na stejný podíl na trhu nelze bez dalšího klást do příčinné souvislosti s novelou č. 274/2021 Sb. Po přijetí ozdravné novely vstoupily na trh zdravotního pojištění cizinců další dvě pojišťovny, což také může mít vliv na tržní podíl žalobkyně. Znalecký posudek nicméně na nemožnosti vrátit se na stejný podíl na trhu trval, a dokonce vstup nových pojišťoven na trh dával do souvislosti právě s novelou č. 274/2021 Sb., po jejímž odstranění měl být vstup nových subjektů na trh snazší. Tyto závěry znaleckého posudku ale nebyly řádně vysvětleny a zůstaly tak v rovině domněnek a předpokladů o budoucím vývoji situace na

trhu. Odvolací soud nevyloučil, že škoda spočívající ve snížení hodnoty části závodu nemůže žalobkyni vzniknout. Odvolací soud však uzavřel, že vznik této škody a možnost určit její výši lze spojit až s okamžikem realizace prodeje předmětné části závodu (popřípadě ukončení podnikání v této oblasti či likvidace celé žalobkyně, pak by ale již nebyla aktivně legitimována sama žalobkyně), do doby realizace prodeje či jiné formy ukončení podnikání nelze učinit závěr, že škoda vznikla, teprve při prodeji části závodu by bylo možno zkoumat, zda byl prodej uskutečněn za cenu nižší, než by mohla být, pokud by do podnikání žalované nebylo zasaženo novelou č. 274/2021 Sb., resp. zda by byl vyšší podíl na likvidačním zůstatku. Dříve totiž nelze s dostatečnou mírou pravděpodobnosti uzavřít, zda ke vzniku škody došlo a zda byl vznik škody v příčinné souvislosti s porušením povinnosti (v tomto případě s novelou č. 274/2021 Sb.). V žádném případě však nelze dovodit vznik škody v podobě ztráty hodnoty části závodu „cizinci“ k datu 19. 9. 2023, což je konec účinnosti novely č. 274/2021 Sb., jak to učinil znalecký posudek. Žalobkyně totiž současně za období od 2. 8. 2021 do 20. 9. 2023 požaduje i náhradu ušlého zisku, který vyčíslila jako rozdíl mezi ziskem ovlivněným účinností novely č. 274/2021 Sb. a teoretickým ziskem, kterého by dosáhla, pokud by novela č. 274/2021 Sb. přijata nebyla. Současně ale žalobkyně k témuž datu konstruuje náhradu škody spočívající ve snížení hodnoty závodu a opět srovnává hodnotu ovlivněnou účinností novely č. 274/2021 Sb. s teoretickou hodnotou závodu, pokud by novela č. 274/2021 Sb. přijata nebyla. Náhradou ušlého zisku by však byly reparovány i dopady novely na hodnotu závodu. Odvolací soud tak uzavírá, že k datu 19. 9. 2023 nemohla žalobkyně vzniknout škoda snížením hodnoty závodu, pokud současně žádá náhradu škody na ušlém zisku. V budoucnu není vznik škody spočívající ve snížení hodnoty závodu vyloučen, avšak její výši bude možno stanovit až k okamžiku prodeje závodu či likvidace společnosti.

21. Odvolací soud současně nepovažoval za přílehlavé odkazy žalobkyně na judikaturu. Žalobkyně odkazovala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3401/2011, v němž byl řešen případ, kdy byl při povodni nenávratně zničen celý závod. Z uvedeného plyne, že k okamžiku jeho zničení jej bylo možno ocenit obdobně jako v případě již shora zmiňovaného prodeje či likvidace společnosti. Uvedené tedy nijak nerozporuje výše popsany právní závěr odvolacího soudu. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1548/2020, se pak týkal zcela jiných skutkových okolností. Řešil odškodnění ztráty hodnoty nemovitosti (vycházel ale ze stejných zásad jako u odškodnění ztráty hodnoty movité věci) a postuloval, že užitek z věci může spočívat i v možnosti ji užívat a nést tím například riziko existence poškození neodhaleného při provádění opravy, vyšší náchylnosti ke škodám nebo chybného provedení opravy.
22. Z výše uvedených důvodů tedy odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ohledně nároku na náhradu skutečné škody, která měla žalobkyni vzniknout ztrátou hodnoty jejího podnikání (části závodu „cizinci“) změnil podle § 220 odst. 1 o.s.ř. tak, že žalobu ohledně částky 168 494 000 Kč spolu s úrokem z prodlení z částky 162 724 000 Kč ve výši 14,75 % ročně od 19. 4. 2024 do zaplacení a z částky 5 770 000 Kč ve výši 12,75 % ročně od 16. 7. 2024 do zaplacení, zamítl.
23. Ohledně nároku na náhradu škody spočívající v ušlém zisku ve výši 56 253 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně od 16. 7. 2024 do zaplacení odvolací soud podle § 219a odst. 1 písm. b) a odst. 2 o.s.ř. rozsudek soudu prvního stupně opětovně zrušil.
24. Na soudu prvního stupně bude, a to odvolací soud zdůrazňuje, aby žalobkyni, pokud bude stále tvrdit, že ušlý zisk za dobu účinnosti novely č. 274/2021 Sb. by byl vyšší než v době před její účinností, nejprve vyzval k doplnění tvrzení a označení důkazů dle § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. ohledně toho, že by v rozhodném období mohla pojištění poskytnout vyššímu počtu cizinců (tj. osob s pobytem nad 90 dní, které si musí sjednat komerční zdravotní pojištění, bez zahrnutí uprchlíků z Ukrajiny). Následně soud prvního stupně zadá revizní znalecký posudek k určení výše zisku, který žalobkyni ušel v době účinnosti novely č. 274/2021 Sb., tj. od 2. 8. 2021 do 20. 9. 2023. Ustanovený revizní znalec či znalecký ústav přitom bude vycházet z vývoje počtu cizinců zjištěného na podkladě shora popsané důkazní aktivity žalující strany. Soud prvního stupně bude dbát na to, aby

závěry znaleckého posudku byly srozumitelně odůvodněny a aby znalec jasně uvedl, z jakých pokladů a vstupních dat vycházel, a jakými úvahami se při výpočtu řídil. V novém rozhodnutí soud prvního stupně přesně a jasně vyloží, jaká učinil skutková zjištění a na základě jakých důkazů, aby bylo zřejmé, jak ke svým závěrům dospěl a jak se vypořádal s jednotlivými námitkami žalované. Rovněž neopomene rozhodnout i o dosavadních nákladech odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku, v rozsahu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, je dovolání přípustné, pokud na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

Proti části výroku tohoto rozsudku, v rozsahu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen, není dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. k) o.s.ř.].

Praha 7. května 2026

JUDr. Jiří Körbler v. r.
předseda senátu